

V Рэспубліканскі фестываль-конкурс даследчых праектаў навучэнцаў “Нашчадкі традыцый”: аналітычная інфармацыя па выніках правядзення

У адпаведнасці з планам работы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь на 2026 год Нацыянальным цэнтрам мастацкай творчасці дзяцей і моладзі быў праведзены заключны этап V Рэспубліканскага фестывалю-конкурсу даследчых праектаў навучэнцаў “Нашчадкі традыцый” (далей – конкурс).

Конкурс быў накіраваны на патрыятычнае і духоўна-маральнае выхаванне навучэнцаў, далучэнне дзяцей і моладзі да каштоўнасцей беларускай культурнай спадчыны, вывучэнне рэгіянальных народных традыцый і развіццё дзіцячай даследчай творчасці ў галіне беларускага народнага мастацтва.

Конкурс аб’яднаў дзяцей, педагогаў, бацькоў у агульнай справе вывучэння, асэнсавання і папулярызацыі традыцый і культурных здабыткаў нашай Радзімы.

На рэгіянальныя этапы конкурсу было прадстаўлена 493 даследчых праекта, аўтарамі якіх сталі больш за 1060 навучэнцаў, метадычную падтрымку ажыццяўлялі больш за 500 педагагічных работнікаў. У распрацоўцы праектаў прынялі ўдзел аўтарскія калектывы з 470 устаноў агульнай сярэдняй адукацыі і ўстаноў дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі.

На заключны рэспубліканскі этап конкурсу прадстаўлена 39 праектаў у розных накірунках беларускага народнага мастацтва з усіх рэгіёнаў Беларусі: Брэсцкая вобласць – 6; Віцебская вобласць – 4; Гомельская вобласць – 6; Гродзенская вобласць – 6; Мінская вобласць – 5; Магілёўская вобласць – 6; г. Мінск і Нацыянальны цэнтр мастацкай творчасці дзяцей і моладзі – 6.

На конкурс прадстаўлены праекты навучэнцаў у трох намінацыях “Культурныя традыцыі і абрады роднага краю”, “Музычная спадчына маёй Радзімы”, “Рукатворныя помнікі народнага мастацтва маёй краіны”.

Праекты распрацаваны аўтарскімі калектывамі з 39 устаноў адукацыі (з якіх 22 УДАДіМ) – гэта 167 навучэнцаў. Значную ролю ў зберажэнні і трансляцыі народных традыцый адыгрываюць педагогі, якія ажыццяўлялі падтрымку і метадычнае суправаджэнне праектнай дзейнасці (83 педагагічных работніка).

Аўтары праектаў прадэманстравалі шырокае кола інтарэсаў – гэта вывучэнне фальклорнага мастацтва розных рэгіёнаў Беларусі, народных песень, інструментальнай творчасці, музычных выканальніцкіх стыляў, абрадаў, народнага тэатра, традыцыйных відаў дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва (кераміка, мастацкі тэкстыль, вышыўка, роспіс, выцінанка, набіванка, валянне з воўны і інш.), вывучэнне традыцыйнага побыту, народнай культуры свайго краю, сямейных традыцый.

Вынікам праектнай дзейнасці сталі як мастацкая рэканструкцыя – аднаўленне пэўных элементаў традыцыйнага мастацтва, стварэнне аўдыя-

і відэатэкі запісаў носьбітаў традыцый, рэпертуарных зборнікаў, калекцый рэканструяваных строяў, так і стварэнне сучасных мастацкіх прадуктаў праз спалучэнне сродкаў народнай творчасці і сучасных тэхналогій (калекцыі сучасных тэкстыльных, керамічных вырабаў, аўтарскіх упрыгожванняў, касцюмаў; тэатралізаваныя пастаноўкі, анімацыя і кніжная графіка і інш.).

Праектныя работы навучэнцаў уключалі: пашпарт праекта, абгрунтаванне актуальнасці і ідэі праекта, тэарэтычны матэрыял па тэме і яго сціслы аналіз, апісанне даследчай, творча-пошукавай дзейнасці (вывучэнне гісторыі, этнаграфіі, геаграфіі, культуры і мастацкіх традыцый роднага краю, сустрэчы з носьбітамі, наведванне музеяў, знаёмства з асабістымі аўтарскімі калекцыямі і г. д.) і практычнай дзейнасці. Вопыт і вынікі былі прадэманстраваны ў відэароліках, у якіх аўтары прэзентавалі прадукты праектнай дзейнасці: творчую рэканструкцыю каляндарных, сямейных абрадаў і іх атрыбутыку, мастацкія вырабы дэкаратыўна-прыкладной творчасці, творы музычнага фальклору і інш.

У склад экспертнай камісіі і журы конкурсу ўваходзілі прафесіяналы-эксперты ў галіне беларускага народнага мастацтва з Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур, спецыялісты Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі, якія з вялікай увагай аднесліся да кожнай праектнай работы.

Ацэнка матэрыялаў ажыццяўлялася ў адпаведнасці з крытэрыямі конкурсу, улічваліся актуальнасць і значнасць работы, лагічнасць, паўната раскрыцця тэмы, самастойнасць даследавання, наяўнасць абгрунтаваных высноў, адпаведнасць рэгіянальным мастацкім традыцыям, творчае пераасэнсаванне народнай спадчыны, мастацкая выразнасць і якасць выканання.

Па выніках конкурсу эксперты выказалі заўвагі, тыповыя для некаторых работ: недастатковая даследаванасць тэмы і яе абгрунтаванне, недастатковае апісанне працэсу і зместу даследчай і практычнай дзейнасці ў рамках праекта, недастатковасць самастойнага асэнсавання тэмы і аналізу першакрыніц, недастатковае прадстаўленне вынікаў праектнай дзейнасці.

Па выніках папярэдняга (экспертнага) тура рэспубліканскага этапу конкурсу былі вызначаны лепшыя праектна-даследчыя работы.

16-17 красавіка 2026 года ў Нацыянальным цэнтры мастацкай творчасці дзяцей і моладзі адбыліся заключныя мерапрыемствы – выніковы тур рэспубліканскага этапу конкурсу, які ўключаў творчыя абароны-прэзентацыі лепшых праектаў V Рэспубліканскага фестывалю-конкурсу даследчых праектаў “Нашчадкі традыцый”.

Аўтарскія калектывы з розных рэгіёнаў Беларусі прадставілі выдатныя праекты ў розных кірунках беларускага народнага мастацтва (18 праектаў, 150 навучэнцаў, 60 педагагічных работнікаў).

Па выніках правядзення заключнага этапу конкурсу вызначаны пераможцы і прызёры ў кожнай з трох намінацый і ўзроставых катэгорыях. Фіналісты конкурсу ўзнагароджаны дыпламамі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь: I ступені – 6, II ступені – 7, III ступені – 5; дыпламамі Нацыянальнага цэнтра мастацкай творчасці дзяцей і моладзі – 21.

V Рэспубліканскі фестываль-конкурс даследчых праектаў навучэнцаў “Нашчадкі традыцый” – гэта добры старт для развіцця творчых здольнасцей, даследчых кампетэнцый, а таксама выдатны падмурак для падтрымкі творчай ініцыятывы дзяцей і моладзі па выкарыстанні і распаўсюджванні мастацкіх традыцый рэгіёна, пашырэнні кола прыхільнікаў і аматараў беларускай народнай творчасці ў памкненні ведаць гісторыю сваёй краіны, шанаваць і захоўваць яе традыцыі.